

ZPRÁVODAJ 5

**J. JIRÁSKOV
HROV**

ÚTERÝ 5. 8. 2003

NEDABLBAJNDUJ! ANEB VĚŘÍM ŘEČI TĚLA

Ne všichni z nás si uvědomujeme, jaké signály vysíláme do svého okolí. Kromě slovní komunikace komunikujeme mimoslovně neboli nonverbálně. A právě řeč těla je ta pravdivá... říká v rozhovoru pro Zpravodaj DANIELA FISCHEROVÁ.

Ve svém semináři jste nám odhalila, že ani stoprocentně vypracovaná image nemusí nebo nemusí stoprocentně fungovat. Je to tak?

To, co dnes nazýváme módním slovem image, bylo vždycky hodně důležité. Dneska se z toho udělal průmysl, takže ta tzv. image je nabuzená umělými prostředky. Je běžně používána - z 90% je to soubor postupů, jak získat dobré místo, jak prodat více zboží, jak toho druhého líp podfouknout. Z tohoto úhlu se mi ta neverbálka nelíbí, tak ji taky neučím.

Mluvili jsme také o tom, jak je možné, že někteří herci jsou v civilu velice nenápadní, ale když se objeví na scéně, tak si okamžitě všechny získají?

Kdybych vám dokázala odhalit tohle tajemství, tak by to asi bylo na Nobelovku. Je to stejná záhada jako že některé ženy nejsou krásné podle obecných parametrů a muži jim padají k nohám, stejně je to i u herců. Existují zkrátka nějaká tajemná místa lidských osobností. Je to pravda, že jsou lidi, kteří vás v civilu nezaujímou a pak jen vstoupí na jeviště a utáhnou vás na vařené nudli. Používají v každém případě neverbální prostředky, které se nám můžou z obecného hlediska zdát podružné, protože ten záchvěv v obličeji, mrknutí, není vidět ani v první, natož desáté řadě, ale co když...

Objevila jste pro mě velice zajímavý termín double-bind... Můžete ho blíže vysvětlit?

Existují dva komunikační způsoby, buď že verbálně a neverbálně říkáme totéž a není v tom rozpor, nebo že slova říkají něco jiného než tělo. Double-bind znamená v překladu dvojná vazba, všichni používají toho cizího slova nedablbajnduj, což je pro mě rozkošný pojem. Například vidíte situaci, kdy někdo říká „já se nebojím“, ale tělo ho zradí - je bledý, zpocení, ruce se mu třesou. Kdykoli uvidíte takový rozpor mezi řečí slov a řečí těla, věřte řeči těla!

Jestliže člověk ví o některých svých nedostatcích v oblasti neverbální komunikace, může překročit svůj stín a tzv. se napravit?

Kdyby to nešlo, neměl by tenhle kurs, který tady na Hronově vedu, žádný smysl. Když o to stojíme, můžeme se zbavit některých svých mimoslovních zlovyků. Vzpomínám si, když jsem absolvovala svůj psycho-terapeutický výcvik, kde jsme jeden druhého vůbec nešetřili, kolegové mi řekli, že se nedívám do očí, ale lehce nad oči, jako bych měla povýšený pohled na lidi. Překvapilo mě to, ve svých pozeňnaných 35 letech jsem to vůbec netušila. A pokusila jsem se to napravit. Takže, máte-li štěstí, že vás někdo na něco takového upozorní, můžete se svého zlovyku tréninkem zbavit. Někoho ovšem můžete upozornit třeba dvacetkrát, a nezapere to...

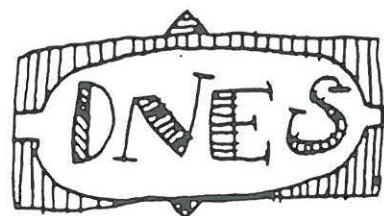
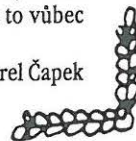
Jak se chováme v civilním životě je jedna věc, ale u herců existuje jakási nadstavba. Jak je to vlastně s herectvím a mimoslovní komunikací?

Tu verbální stránku dostanou herci od autora, do toho nemají vlastně co mluvit, takže všechno, co herec dělá, je vlastně zpracovávání neverbálního projevu.

V divadle je možno vše; je to dům divů. Největším divem ovšem je, že to vůbec běží.

Karel Čapek

Od 9:00 do 13:00 hod.
Semináře a dílny

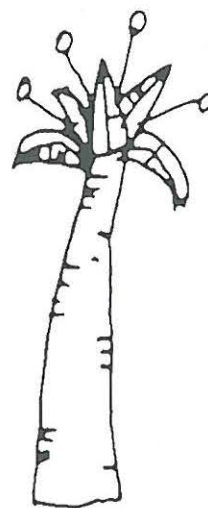
14:00 hod. Malý sál Jiráskova divadla
Problémový klub

13:00, 16:30 hod. Sál Josefa Čapka
OS PrakOta Řetová
BILOXI BLUES

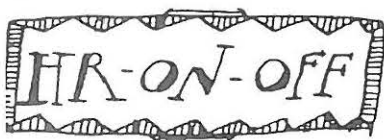
16:30, 19:30 hod. Jiráskovo divadlo
Divadlo Dostavník Přerov
KNIHA DŽUNGLE

20:00, 22:00 hod. Sál Josefa Čapka
Soubor 3+1 Praha
ZAJÍMÁ MĚ JENOM NESMYSL

17:00 hod. park A. Jiráska
Koncert RELAX-BAND (Machov)

Dokončení na str. 2

Krvavými prsty potřísnil včera Petr Lanta hronovské divadlo. Rudé skvrny navždy poznamenaly divadelní oponu a nesmyla je ani přivolaná Banquova armáda. A co víc. Petr Lanta přejmenoval Jiráskovo divadlo na Divadlo Dr. Krásky. Zakrýt Jiráska si před ním dovolili jen fašisté! Hnuly se však hronovské lesy a Jirásek z lůna mrtvého českého národa zrozený Lantu propíchl. Téma přehnaných ambicí, téma vědomého hřešení, jež vede k nucené zkáze, téma divadla a života, hry a životního postoje, tato témata otevřel včera Lanta razantně. Nelze myslím hodnotit jeho inscenaci měřítky běžné teatrologie ani měřítky ryze divadelními. Je třeba nahlédnout jeho činnost z širšího pohledu celého jeho divadla. Lanta nabízí fas-

cinaci vlastním snem, temnotou v sobě i kolem nás, ostýchavostí i odvahou. Lanta miluje odkazy, hru, propady, zoufalství, z nichž roste touha a víra. Klíč k jeho divadlu je klíč k nám samým. Klíč k divadlu v nás i nad námi. Dokážeme stát tváří v tvář vlastní nedokonalosti a pohybovat se v ní jako v neznámém pralese, kde každý krok může být objevitelský i trpitelský, desivý i krásný, nudný i nijaký? Dokážeme být přitahováni, v případě Lanty dokonce uhranuti vlastní nejistotou, bláhovostí svého snažení? Dokážete i přes to jít za svým cílem? Věřit v divadlo, jež není artefaktem, ale postojem, cestou... Lanta nenabízí jistoty. Být přítomen jeho představení je v mnohém utrpení a bolest. Navíc utrpení a bolest, které neočišťuje, ale člověk trpí a bolí.

Krvavé prsty Lantovy už nikdo z Hronova nesmyje. Bláznivá Lady Macbeth bude každou noc s lucernou chodit v jeho zdech a kánata a jiní dravci svá hnízda na střeše založí. Jejich zobáky a drápy všem Hronovským oči vyklovou. Nebude už více Aloise Jiráska. Jen Krása bude vládnout nad zdejší krajinou.

Vladimír Hulec

Dokončení ze str. 1

Hodně pracujete s mladými lidmi, jaký na ně máte názor? Někteří „bručouni“ tvrdí, že dnešní mladá generace je daleko horší než ty přechozí...

Když mám tuhle příležitost, chci si velmi upřímně pochválit tu skupinu, která ke mně letos přišla na kurs neverbální komunikace. Pracuje se s nimi výborně, a to nejsem taková, že bych chodila a trousila chválu na všechny strany. Není to úplně běžné, ale není tam žádné rušivé tělísko. Šťastnou náhodou se stalo, že tam není ani jeden škodič a tak to funguje výborně. Nemůžu sice tvrdit, že jsem expert na mladou generaci, ale učím na Literární akademii a Soukromé herecké škole, kde přijdu do styku s kreativními mladými lidmi a vůbec by mě nenapadlo mít z nich nějaký pesimistický dojem.

Je tam ovšem jiná věc. Když se svým studentům na Literární akademii snažím vysvětlit, jaká je role dramaturga v divadle, říkám jim, že opravdu dobrý dramaturg má takový zvláštní čuch pro to, co je v té době a té zemi zrovna důležité. Lítají tam samozřejmě ve vzduchu různá témata, ale vždycky a jednoznačně jsou na prvním místě jako klíčové slovo doby PENÍZE. Říkají to s opovržením, nelíbí se jim to, ale tenhle svět je - jak říká ta strašná vazba - o penězích.

Dnešní doba se mi taky zdá být „o stále větším individualismu“.

Tak to doopravdy je. Abych mluvila za to, co mám osahané v životě. V mé profesi před tzv. revolucí jsme my, spisovatelé určitého druhu, kteří jsme s režimem „neplavali“, i když každý psal úplně jinak, byli taková velká parta. Abych se vyjádřila vědecky - koheze převažovala nad konkurencí, taková ta soudržnost byla silnějším motivem než konkurence. To už dneska není zdaleka tak silné - každý si jde, jak se říká, daleko víc po svém prkne, shání si své kontakty, jde si za svým úspěchem. Já se velmi snažím nedat tímto proudem strhnout, ale nemůžu popřít, že to tak je. Ten individuální drav je téhle době vlastnější než dříve.

Jana Soprová

N JAKO NONVERBÁLNÍ KOMUNIKACE ANEB ŘEČ TĚLA NÁS PROZRADÍ

Když jsem se chystala do kursu Daniely Fischerové, chtěla jsem udělat dobrý první dojem. Inu, nonverbální komunikace, leccos o ní přece vím... Dopadlo to tak, že jsem si ráno spletla směr a doběhla se čtvrt hodinovým zpožděním splavená a naprosto zničená. S přiblížením úsměvem jsem doslova „dopadla“ do kruhu seminářistů. Inu, první dojem jsem tedy udělala prachbídny, ale co dělat... V průběhu semináře mi pak postupně docházelo, jak obtížné je neverbálně „klamat tělem“, které nás vždycky nakonec prozradí. A pak to přišlo - moje rozháraná mysl se uklidnila, protože na programu byl ÚSMĚV. Nejprve hřejivý, uklidňující úsměv Daniely Fischerové, a pak spousta překvapivých informací: úsměv jako transkulturní gesto, úsměv vyrobený; jak rozeznáme falešný a upřímný úsměv (jestlipak víte, že

při prvním kontaktu je sice dobře se usmát, ale „bez zubů“ - je to ten druhý, otevřený (cenění

nál útočící... A k tomu i trochu upřímný úsměv připadá 20 ní sociální nákaza v duchu ameučí stále více se usmívat, ale nemunikaci. (Víte například, že toři usmívali na Indiány, bylo

to domorodým obyvatelstvem považováno za výsměch, protože indiánský úsměv vždycky patřil jen do té nejintimnější sféry?! Pro odborníky není problémem rozlišit upřímný úsměv od neupřímného - při tom upřímném totiž máme přivřené oči, a bochničky pod očima (aktivizace tzv. Duchanneova svaly), a dnešní filmová technika je systémem 24. okénka schopna odhalit kvalitu vašeho úsměvu, při neupřímném se totiž ukážou mimovolně křečovitě záchvěvy obličje (čili staccatové škleby). A ještě jedna rada od starých Číňanů - Boj se lidí, kterým se při smíchu netřese břicho! Dále je tu téma výpovědi, termíny jako ego-syntonní (vnitřně přijímám fakt jako součást svého já) a ego-dystonní (co vnitřně odmítám), lež. Při komunikaci zkušený pozorovatel pozná, zda mluvíte pravdu nebo lež podle toho, kterým směrem mimovolně točíte oči - zda je výpověď konstruující (fabulujeme) nebo evokující (vybíráme fakta z naší paměťové banky). Příznaků, které nám mohou signalizovat lež je celá škála a při bedlivém pozorování ji odhalí nejen detektor lži, ale i vy (lež totiž např. svědčí...)

A jak se zachovat jako hráč pokru? Strategie krokodýl minimalizuje mimoslovní prostředky, strategie klaun naopak mate šaškovaním, zbytečnými gesty či žvanivostí či strategie counter-tells operuje protivýpovědí, snahou podat informaci zcela protichůdnou svým pocitům, tedy manipulovat skutečnost.

Po intermezzu, kdy postupně všichni členové kreslí na papír jedním tahem vybranou barvičkou své znamení (tečku, čáru, klikyhák, slovo či čmáranici), kterým vyjadřují svůj pocit zabydlenosti v prostoru skupiny - od minulého záznamu je výsledný obrázek mnohem pestřejší a „obsazenější“, se dostáváme k tomu nejzajímavějšímu. Double-bind, neboli dvojná vazba, kdy výpověď slovní protřečí řeči těla, na nás prozradí všechno. A řeč těla má vždy pravdu (legrační je pozorovat to třeba v televizi u politiků, když si to však začnete uvědomovat u sebe, moc příjemné to není, odhalíte totiž sami na sebe hrozné věci!). Zkouší se v praxi - každý předvedte double-bind! Ne všichni se odváží, ale přesto je těch odvážných většina. Double-bindy jsou pro mě nejzajímavější místo lidského osudu - prozrazuje Daniela Fischerová. A lze jich využívat i v herectví - herec může hrát tzv. po srsti, ale zajímavější je rozhodně hrát „proti srsti“, tj. jít proti slovům, pracovat s double-bindy. A rada od paní profesorky: Všimněte si double-bindů a dozvíte se o lidech všechno, co se chcete dozvědět! A pak ještě hra, kdo má prstýnek (vždyť to znáte - mlsná kozo, pojď na zeli... - jeden držitel prstýnku úspěšně odhalen, ale podruhé se už nepovedlo). Na závěr relaxace se zavřenýma očima, naslouchání zvukům a vydávání zvuků. Úkol na zítra: vymyslete si nějakého ne-lidského tvora, kterým se stanete a vymyslete mu také hlas. Takže na tomhle si budu pracovat jen sama pro sebe (mimo chodem - chtěla bych být vánkem, větrem, bouří, vichřicí), protože jako novinář putující od kursu ke kursu už tu zítra nebudu.

Jana Soprová

W.Shakespeare v úpravě Petra Lanty: Macbeth 2003 Společnost Dr. Krásky Praha

Petr Lanta je živý, ktorého ako divadelníka môžete milovať alebo nenávidieť, ale nemôžete ho jednoducho ignorovať. Zavalí vás ohňostrojom nápadov, vrství význam na význam, strieda druhy a žánre až sa človeku robia mžitky pred očami. Občas sa zdá, že svojou schopnosťou imaginácie nielenže zavalí svojich divákov, poteší alebo vytočí ich na najvyššiu možnú „divadelnú mieru“, ale ešte častejšie samým sebou zavalí seba a svoj súbor.

Je takmer už pravidlom, že každé predstavenie Spoločnosti Dr. Krásky je zároveň premiérou aj derniérou, natoľko sa dokáže od seba jednotlivé predstavenia jednej inscenácie líšiť. Na to by som si s radosťou zvykol, ale...

...ale Macbeth 2003 (alebo „Oná hra“) by mi nesmel výrazne pripomínať palimpsest. Teda taký dokument na pergamene, ktorý bol kvôli úspore drahého materiálu mnohokrát prepisovaný, pričom posledná vrstva písma prekryva všetky predchádzajúce, takže čitateľné môžu byť iba po prácnom rekonštruovaní, zoškrabávaní atď. Chcem veriť, že niekde na začiatku práce na príprave inscenácie bola práca s textom. Pri neustálych zmenách sa však podľa mňa Petr Lanta nevracia k východisku, teda k textu, ale len k predchádzajúcej interpretácii. Takže po napr. piatej „premiére“ môžem síce s veľkým zaujatím sledovať Lantove niekedy výborné, niekedy menej výborné, niekedy chabé nápady, ale štruktúra, ktorá stála na ich začiatku, je už tak vzdialená, že by ju nezrekonštruoval ani Sherlock Holmes.

...ale príbeh je v tejto (ako aj v iných) Shakespearovej hre nositeľom základných významov, z ktorých sa odvíjajú všetky konotácie. Ak mi súbor ako divákovi zásadne znemožní odsledovať základnú story, znemožní mi zároveň aj pochopenie všetkého, čo z tejto story podľa nich vychádza. Zostane síce miestami veľmi efektná „podívaná“, ale z princípu nekomunikatívna.

...ale ak mal v „Hfe o sväté Dorotě“ na javisku k dispozícii Dana Červinku, ktorý tým, ako vedel hrať, spievať, tancovať, vyzeráť, stepovať a ešte raz hrať, takže sa akośi automaticky a prirodzene stal oným axis mundi inscenácie, pupkom jej sveta, od ktorého sa odvíjalo všetko ostatné a mohlo sa o neho kedykoľvek oprieť, v Macbethovi 2003 nikoho takého nemal. Zdalo by sa, že jeho úlohu, ale z iného uhla, by mohla prevziať Natália Volková (dúfam, že som uviedol správne meno, ale odsúhlasil mi ho aj profesor Císař), ktorej výstup v ruštine bol pre mňa osobne z celej produkcie najucelenejší, najkomunikatívnejší a najzaujímavejší. No ale na to, aby mohla držať režisérsky živý a nadšený divadelného postmoderného anarchistu Lantu pokope, na to by musela dostať na javisku podstatne väčší priestor.

Napriek uvedenému si trúfam poznamenať, že naďalej sa radím k nadšeným obdivovateľom Petra Lantu a jeho súboru, lebo raz sa možno nájde taká papierová guľa, ktorá ho aspoň na jednu inscenáciu udrží pri zemi alebo aspoň kúštil od nej.

Karol Horváth

PIN 2-0-0-3

Národní amatérské divadlo v Hronově je znesväceno. Vpád spřáteleného zahraničního hosta spojený s přejmenováním budovy. Mikve je zkálena. A co na to Hronov? Rasantní odchody, dožadující se vstupy, ale také výkřiky bravo!

... Macbeth? Spíše 2003. 4.srpna- 16,30 - varianta číslo 3.

Dekódování je nesnadné - záměrně nemožné. Neb dekodovací kód je nahrazen kódem čárkovým, kterému nechybí grafická atraktivita, ale čísla se mění velmi náhodně.

Představení se stává sledem jednotlivostí, které fungují vlastně samostatně. Jsou také samostatně budovány a celkové propojení není pro autora tak důležité.

Výrazivo je ovlivněno filmovou skladbou, přesněji klipovostí popkultury. Střih, pohyb napříč časem, prostorem, dějem i postavami. Sled všemožných vizuálních asociací s sebou ale přináší mnoho nedůsledností a chaotičnost.

Tato věc je velmi odvislá od chuti diváka sledovat způsob práce, zrod představení. Především pro mladší generaci je to věc v mnohém zajímavá.

Nevadí mi pohrávání si s Macbethem. Báví mě velká touha budovat atmosféry a obrazy, ač tentokrát, na rozdíl od „Doroty“ jsem si silný divadelní obraz neodnesl.

David Bazika

TRIKRÁT ALE

VIDĚNO PĚTÍ

Macbeth 2003

Adéla Kasalická

Myslela jsem, že Jirákův Hronov je vyvrcholením amatérské divadelní sezony. Byla tato sezona tak slabá, že mohla postoupit změť nesmyslů a nepochopitelných výkřiků?

Sandra Kotisová

Macbeth 2003 na mě působil jako soubor obrazů, jejichž význam jsem nedokázala přecítit ani pojmout v jeden ucelený celek.

Linda Kotisová

Představení jsem vnímala jen v obrazech, které na mě působili z jeviště. Někdy silné, někdy slabší. Na jednu stranu mám o čem přemýšlet, na druhou stranu jsem se ztrácela.

Marie Poesová

Představení se se mnou mýjelo. Nerozuměla jsem mu.

Jakub Schejbal

Macblebt 2003 je Lantův dort, ze kterého bylo špatně asi jen divákům. Halucinogeny bych nahradil, být režisérem, pohledem z hlediště. Nebo bych je podával divákům při útoku na divadlo. Bez nich je to křepčení na jevišti jen utrpením v hledišti. Host asi také nikoho neohromil. Jen vánoční polévka ušla. Ale to mi nestačilo.

Fajdraricie

Petr Pochop

Téma z antiky a katarze se nedostavila. Člověk a moc. Dle mého soudu to téma nabízí hlubokou psychologickou studii pokřivených lidí. Pro jevištní zivárnění je to zajímavé, provokující, ovšem vyžaduje to "Herce". Efekty jako nahý chlap, plynové masky a ořezaná postava pak leží jako dobré nápady-efekty vedle toho důležitého: MOTIVU JEDNÁNÍ POSTAVY. Toho se částečně dotkla Fajdra v objasňování touhy po Hypolitovi Oinoně.

Sandra Kotisová

Toto představení jsem měla možnost vidět již potřetí a i potřetí jsem nadšena hereckými výkony, zejména v postavě Fajdry. Celkově na mě Fajdraricie působí mrazivým dojmem.

Roman Štabrňák

Představení bylo neúměrně dlouhé a mnohé věci nepochopené. Oceňuji však herecký výkon hlavní představitelky. Jistá "perverzita", která vadila některým mým přátelům pro mne byla přijatelná. Očekával jsem více.

Jakub Schejbal

Dost podivná antika. Rozhodně mi přišla neobvyklá, ale ne nezajímavá. Vyzdvihl bych zpracování, hudbu a scénu. Zajímalo by mě, zda gejiřy emocí některých ženských postav byly záměrem nebo následkem...

Marie Poesová

Divadelní zážitek!!! Skvělá Fajdra a Oinone. Díky moc.

Proč Macbeth 2003?

Protože Macbeth je hlavní hrdina hry, kterou napsal William Shakespeare. A proč 2003? Protože teď je rok 2003. My žijeme v roce 2003 a diváci žijí v roce 2003. A my se nějakým způsobem vyrovnáváme s textem Macbeth, který vznikl v roce 1606 a hrál se v červenci a srpnu. Takže to znamená, že teď to je přesně 397 let od jeho premiéry.

Co jste v textu, který vznikl v roce 1606 objevili v roce 2003?

To téma, které jsme našli v Macbethovi, nás oslovilo... Je to o tom, jak se dá člověk na scestí, jak se nechá svést nějakými d'ábly. To je můj problém lidí od Adama a Evy, to je problém věčný a o tom to je. Muž a žena, svádění, vědomé hřešení, tím míním, že člověk v něco věří a vědomě to porušuje. Já myslím, že je to o každém. Dá se to přirovnat - tahle hra je příběh každého a protestuju a nesouhlasím, že někdo tuhle hru považuje za hru politickou. Ono to vzniklo na objednávku a je to tam taky, ale mě tohle vůbec nezajímá.

Jak jste k textu přistupovali?

Vytvořil jsem dvě verze. K té první verzi jsem přistupoval poměrně klasicky. Snažil jsem se udělat divadlo tak, že jsem přečetl hrozně moc macbethovské literatury, text jsem na sebe nechal působit a přemýšlel o tom, co je pro mě zajímavé. Sledoval jsem sám sebe, četl všemožné komentáře a výklady, s něčím jsem souhlasil, s něčím ne a to celé se mi zvláště spojovalo v hlavě. Ono to je vlastně i o nás. Ta témata, která jsou v textu, vidíme i v životě svém. Některá témata ani v textu nejsou, ale patří tam. V té první verzi mi pomáhala spolužačka ze školy, dělali jsme důkladné analýzy textů, přečetli jsme všechny české překlady, pracovali s originálem a částečně jsme si to překládali sami. Vznikl text nový, ale já jsem zjistil, že to takhle nemůžeme zahrát. Krátce před premiérou. A ta musela proběhnout, protože my jsme poprvé v životě dostali peníze a museli jsme utratit. Málem jsme na to doplatili, protože jsme najednou měli tolik možností, že jsme si s nimi nevěděli rady.

Druhá verze vznikla v krátké době - během jedné noci jsem měl nějaké osvícení a vytvořil něco, co jsme potom zinscenovali. Moje základní představa byla, že jsem se holil, přitom jsem se řízl, koukal jsem se do zrcadla a viděl jsem najednou celý příběh Macbetha. Z toho to vzniklo.

Inscenace vznikla překotně, textu tam proto mnoho není. Vycházíme z té původní naší verze včetně překladů, ale většinou vycházíme z překladu Hilského a Lukeše.

Vladimír Hulec

Ladislav Valeš podle P.O.Enquista: Fajdraricie Rádobydivadlo Klapý

PĚT ZASTAVENÍ

zastavení první: Zajímavé, vzhledem k příběhu je, že změna výkladu světa z pojetí mýtického v pojmové vyplývá právě z ducha vrcholné řecké kultury, schopnosti pozorovat a pozorované dále rozvíjet co vědní obor. Jak čas běžel nabývaly vrchu experimentální zkušenosti a poznatky přírodních věd včetně matematických, které už renesanční umělci s přehledem zpracovávali a učinili je součástí svých děl a výpovědí. Pevně ukotvená představa věcí a událostí cyklického mýtického světa byla narušena a zrelativizována, až dospěla do současnosti jako trend okamžitého jevu coby subjektivní události aktu vidění - viděného. Víze souvislého a zobrazitelného řádu věcí ve světě, který je nám znám, byla nahrazena skutečností nekonečných systémů univerza a zároveň všednosti. Svět už není věčně daný mýtickými parametry, ale jako systém momentálního omezeného lidského vědomí a vědění dále členěného různou zkušeností a kulturní úrovní majorit a minorit. Ne nadarmo hned na počátku praví Tharamenes k Hippolytovi: „Naučit se vykládat mýty! Správně vykládat!“ přičemž výklad už podléhá výše řečenému.

zastavení druhé: kromě motivů antické osudovosti je inscenace autorem a tvůrci Rádobydivadla tvořena základním mýtem atlantské civilizace od roku NULA, mýtem o Narození Páně, mýtem vykoupení, které je zde však - významově i emotivně - posunuto do nízké roviny, ne nepodobné principu Matičkáře, neboť se z valné většiny drží hmotných a ne duchovních projevů. Vždyť Vánoce jsou píseň Rolničky, kolečka bonbonů, prskavky, kapr, dárky pod stromček, vše prokládané dezinfekčními a deratizačními vstupy. V rovině duchovní pak je nadílkou pod stromček smrt pro Hippolyta a Fajdru, i když v důsledku je Hippolytos posunut do role Vykupitele a Theseus tím pádem do role Boha, což je základní myšlenkové parodická rovina FAJDRA-CIE. I tento mýtus se zacilením a vyzněním přesouvá z kosmologického řádu světa do pouhé pojmovosti celkem utilitární, a jediný řád má nelidská „Velká hra“, neboť opět zní replika vychovatele „Kdo se podrobí, zahyne!“

zastavení třetí: inscenaci vidím již po několikáté a stojím na tom, že večerní představení zatím bylo divadelně i interpretačně neucelenější, a přes obě komunikační roviny - racionálně režijní a emotivně herecké - nejzajímavější. Říkám to proto, že Lád'a Valeš na počátku do nesnadného textu vsadil výsostně režijní prvky, které měly interpretům i percipientům vystavět most k pochopení komunikátu. Jak ubíhal čas došlo podle mne k jevu, že ony režijní prvky nejsou sice nadbytečné, ale jaksi zbytnělé - pozor!, to není výtka, ale pouhé konstatování jevu. Zbytnělé proto, že skoro polovina času představení počítá s chápáním vědomostním, které se nedotýká citové sféry, která je pro vnitřní zásah,

Dokončení na str. 5

Dokončení ze str. 4

obohacení či přesvědčení člověka podstatnější. Současný stav inscenace je takový, že herecké výkony Veroniky Týcové a Pavla Macáka jsou oslňující, a jejich vztah, jeho proměny, úskalí a vyústění v sobě nese celý smysl textu i jevištního výkladu textu. A nejen oba jmenovaní herci, neméně tak společně i osobní téma rozvíjejí výsostně hereckými prostředky ostatní členové Rádobydivadla Klapý. A tehdy někdy ona obrazové režijní a zpočátku pomocná složka začíná trochu vadit – tedy mně osobně ano. Jistě, v tuto chvíli nelze už nic moc měnit, spíše mi jde o pojmenování jevu, který není u tohoto divadla ojedinělý, a nejen u něho.

zastavení čtvrté: inscenace má, soudím, v tutu chvíli pouze tři, snadno odstranitelné problémy. Jednak je to inflace konců, z nichž každý v sobě i navenek nese smysl a je jasný, proč tam je. Avšak, hierarchizace těchto konců, uspořádání podle důležitosti, to jest kterému tvůrci dávají největší váhu či přednost, by nebyla na škodu. Naopak. A ke struktuře jejich významů by neméně přispěl i rozdílný temporytmus, neboť od smrti Fajdry vše plyne v jednom toku jednom významu a z něho tedy plynoucího smyslu. A onen smysl konce, který je součástí sdělení, je zde rozmyt jak akvarel na dešti. Druhý problém se týká postavy Aricie. Ani náhodou nemíním její herecký výkon, protože ten je podmíněn výkladem dramatické postavy, který teprve tím a následně hereckými schopnostmi ji změní do dramatické osoby, která s námi vede dialog. Zde režie zůstala cosi dlužná, a nechává Lenku Šťastnou povytce v rovině reprodukce textu. Její nevyložení je pak i součástí smrti Hippolyta, která zůstává textem i provedením jen a jen na interpretaci diváků, což se to stalo. A zase, nic proti tomu, ale v celku inscenace je to jev osamocení, směřující k pouhému pojmu a ne zásahu emocí, ráciem či chcete-li mýtickým osudem.

zastavení páté: Díky

Vladimír Zajíc

FAJDRARICIE (...jak to asi je?)

Rádobydivadlo Klapý zařadlo svoje drápy do Enquista. Věc je jistá. Pevně uchopená. Není krok, který nic neznamená mezi zrcadlem a klotetem. Jak je to s námi? Jak se světem, jenž obslužen je chórem masek plynových? Postřikem. A vůkol padá snůh (*jehož mi netřeba*). Ten tvar však není améba. Má hrany, přímky, kontury. Vášnivě tortury v nichž zneklidněně tiská. Týcová Veronika. Přes rudý župánek křiklavé exprese prosákné herectví, co téma unese a nahlas vypráví. Od otlučených pat až po hlavy jsou v tom namočení. Vítězové i poražení.

Jen nevím jestli stačí vlasy, jež plácem si zmáčí Aricie. Hippolytos snad příliš útloukny je a někdy patosavým prázdne problemují znova i gesta Théseova. Tam kam nedosáhnem původními slovy, pomůže bonbón fondánový z kolekce vánoční. Hle, jak jsme hlubocí a nároční. A přitom silné okamžiky i bez vánoční estetiky škvírami mezi těly se zatřpytí. Smrt k neumění. Život k nežiti. Kolkolem obklíčení a bez možnosti změnit své osudy. Příběh co tísni a nikdy neznudí. Navzdory ofáčováním postavám, umělým kapříkům v síťce, šampaňským oslavám jej v krocích herců poznávám a čtu si. „Promluvit nahlas, jen ať se nazadusím“ - to jest v tom obsaženo. A byt i těch konců zůstalo nastaveno několik, (*havrání hejno mělo by je zato klovat!*), cítil jsem prostřed toho lidský křik.

Volání o pomoc, jež budu si pamatovat.

Radovan Lípous

režiséra
Ladislava Valeše

Proč zrovna Fajdra a proč zrovna Enquist?

O mně je známo, že látky skandinávských dramatiků mě velmi zajímají, jsou mi moc blízké svým vnitřním nábojem, napětím, vztahy. Enquist je dnes autor, kterého mám vůbec nejraději, rád bych hrál všechny jeho hry, ale to by asi soubor neunesl. Tuto hru jsme vybrali proto, že je to takový vztah ženy - a já těch žen mám v souboru hodně - který mě zaujal tím sdělením, posláním a látkou samotnou. Sálh jsem po tomto tématu a nějakým způsobem je zpracoval. Samozřejmě jsme to dali do jiných reálií, do období vánočních svátků...

Ano, Vánoce jsou vašim dalším oblíbeným tématem...

Vánoce vždycky považuju za svátky míru a klidu, o Vánocích by všechno mělo v rodinách klapat. Tady je to vlastně kontrast, kdy v období klidu lidé řeší takové závažné, životní věci. Je tam spousta symbolů, které diváci k jejich i k mě škodě možná ani všechny nerozluští.

Původní hra se jmenuje Fajdra, proč u vás Fajdraricie?

My jsme spojili dvě ženy, Fajdra a Aricie. V originálu Aricie tam nemá takový velký prostor, je chladná, spíše taková loutka, a já jsem se jí trošku pokusil polidštit, protože mě to trošku provokovalo. Zaujala mě možnost postavit proti sobě dvě ženy - jednu vyprahlou, která trpí samotou, odloučením a v podstatě je v těch letech, kdy si říká, že by ještě mohla mít nějakou šanci, a na druhé straně mladou dívku, která měla jiné životní peripetie, a kterou promění ryzí čistá láska, která náhle začne a brzy končí. Tak to v životě někdy chodí.

Jana Soprová

Josef Tejkl: Amatéři
Černí šviháci Kostelec nad Orlicí

FUNEBRÁCKE PERPETUUM MOBILE

Čo je humor? Možno znevažovať pohreb a veci okolo poslednej rozlúčky? Väčšinou sa okolo týchto vecí hovorí pietne a s úctou, pretože predstavujú určité tabu. Toto však neplatí v Spoločnosti Čiernych švihákov v Kostelci nad Orlicí. Robiť si žarty z vecí posledných je vlastne ich základným estetickým kódom, z ktorého šartuje divadelné predstavenie. Už samotný príchod do divadla je trochu podozrivý. Vo dverách nás víta skupina kondolujúcich dedinských funebrákov a otvorená rakva

Dokončení na str. 6

VIDĚNO PĚTÍ

Amatéři

Petr Vojkůvka

Něco takového jsem ještě neviděl. Míra vkusu byla mnohonásobně překročena, několikrát opsala kruh a vydala se na vlastní cestu alkoholické (fernet) poetiky. Takhle nějak si představuju naturalismus. Celá inscenace na mě dýchla takovým výparem, že jsem se místy upřímě bavit. Chápu, i upatlaná láhev a politý stůl má pro někoho svoje kouzlo. Fascinovala mě jejich odvaha a upřímnost.

František Klaška

Všichni jsme amatéři, ale trnu hrůzou, abych nebyl takovým, jaké mi naservírovali v pondělí odpoledne Černí šviháci - bohužel - bez ohledu na povolání nebo zaměstnání.

Roman Štabrňák

Toto představení se mi zvláště ke konci jevílo problematicky. Musím ale přiznat, že jsem se několikrát ze srdce zasmál. Některé situace byly dobře humorně udělané, gag v nich fungoval. Více však bylo situací, které nebyly "dotažené". Velmi pěkný nápad s programy. Velmi mě pobavil Kostlivec nad Mrtvicí.

Adéla Kasalická

Škoda, že bylo přestavení tak pozdě. Jindy bych si ho daleko víc užila. Ale i tak mě Amatéři bavili. Trocha té morbidity a černého humoru neškodí. Plno skvělých gagů a originálních nápadů. V budoucnu se ale radši nechám zpopelnit.

Jakub Schejbal

Po dnešním avantgardním odpolední - příjemná satisfakce. Fernetová reinkarnace sv. Františka (jejíž hodiny katechismu by svatý otec asi nepochopil) spolu s ostatními mě opravdu pobavili svým poněkud ostřejším humorem, dialogy a scénou. Trošku bych to zkrátil.

ANKETA

KDYBY SE MĚL ZDRAMATIZOVAT VÁŠ ŽIVOT, KDO BY BYL AUTOREM ONÉ DRAMATIZACE A KTERÝ HEREC/KTERÁ HEREČKA BY HRÁL/A HLAVNÍ ROLI?

Daniela Fischerová, dramatička

Tak zdramatizovala bych si to sama, nikomu bych svůj život do ruky nedala! Dokud ještě tady jsem, tak bych si sama sebe zahrála, ale nerežirovala bych se, tam bych ty „druhé oči“ chtěla. Aby to nesklouzlo do sebestředného blábolení, tu velkou důvěru bych dala Luboši Pistoriovi, to byl člověk, kterého jsem měla hluboce ráda a za mnohé jsem mu vděčila.

David Bazika, scénograf

Dramatizátor: ten nejpovolanější – Jára da Cimrman. Název hry: Život a dílo – část první. Hlavní role: Vladimír Javorský

František Zborník, režisér

Já bych si to všechno znovu užil sám...

Ladislav Valeš, režisér

Jako dramatizátor by mě lákal Bohumil Hrabal, jako režisér Ingmar Bergman a hrál by mě Peter O'Toole.

Vladimír Hulec, redaktor

Divadelních novin a Zpravodaje

Můj život by nejlíp zatančil Min Tanaka. Narodil se dokonce ve stejný den jako já jen o dvanáct let dřív. A jmenovalo by se to Jak zatančil les. Ve skutečnosti je mi ale jasné, že můj život zdramatizuje René Leviský, zrežiruje to Petr Lanta, hlavní roli bude hrát celé divadlo DNO, bude to fraška a bude se to jmenovat Marnýhulátor.

Karol Horváth,

dramatik a dramaturg

Já by som chcel, aby to napsal Quentin Tarantino, aby to režíroval John Woo a já by som si to teda zahrál. To teda preto, že bysom si niektoré veci rád prežil ešte raz. A niektoré i zpomalene.

INZERÁT!!! POZOR!!! NEPROPÁSNĚTE ŽIVOTNÍ ŠANCI!!!

Chcete se podílet na organizování národních divadelních přehlídek? Chcete se stát redaktorem Amatérské scény? Útvar ARTAMA (součást IPOS v Praze) hledá nového kolegu za odcházejícího Jana Strejcovského. Kontaktujte v průběhu Jiráskova Hronova paní Lenku Lázňovskou nebo Dr. Milana Strotzera. Pražská adresa je uvedena v tiráži Amatérské scény.

Dokončení ze str. 5

s mrtvolou držící v zovretých rukách místo kytice otevřenou flášu fernetu. Fernet a jeho častá konzumace sa postupne stáva motorom predstavenia. Scéna predstavuje krčmu veľmi nízkej cenovej skupiny obloženú flášami fernetu a stálym inventárom - opilcom sediacim počas celého predstavenia dole pri stole. Predpoklad, že sa bude aktivizovať ku koncu predstavenia sa splní. Obradník, mierne hororovo nasvietený a pri tónoch sakrálnych pohrebnej hudby opisuje prostredie a uvádza diváka do deja. Samotná zápleтка začína príchodom majiteľa pohrebnej ústavu. Postupne sa rozpúta lavína situačných gagov valiach sa a prechádzajúcich do úplnej deštrukcie mobiliáru a účinkujúcich. Spiritus movens celého predstavenia – majiteľ pohrebnej ústavu a hlavná postava - je súčasne aktérom i šialeným kazateľom i komentátorom, ktorý sa rúti, podporovaný fernetom, z jednej absurdnej situácie do druhej. Vytvára neskutočný mix duchovného kombinovaného s opileckými citáciami Františka z Asissi a vulgárne profánneho, ktoré predstavujú úplatky, bezohľadný konkurenčný boj až po cynické okradnutie bezvládneho. Zdanlivo jednoduchá fabula príbehu vznikajúca priradovaním jednotlivých stupňujúcich sa scénok vyvoláva dojem nezastaviteľného opileckého perpetua mobile. Divák si kladie otázku, ako sa asi tento obľudný gag skončí. Zdanlivo to vyzerá ako nemožné. Nie je to však pravda, v najmenej očakávanom okamihu nás zasiahne zručne spracovaná pointa, ktorá umožní zastaviť a ukončiť tento kolotoč.

Nie náhodou sa hra nazýva Amatéri, pretože svojím typovým obsadením predstavuje extrakt amatérského divadla, čerpá z jeho prirodzenej typovej spontaneity založenej na dokonalom poznaní prostredia a podporenej autentickým herectvom.

Ján Zavarský

BŮH, MOBIL A PODNIKÁNÍ V PUTYCE

O textu Josefa Tejkla bylo už napsáno od jara dost, neboť od chvíle co kostelečtí Černí šviháci začali na přehlídkách toto jeho dílko hrát, vzbudilo pozornost jsouc z rodu, jímž české divadlo neoplývalo a neoplývá: černá drsná fraška, v níž se žertuje se smrtí a v níž slovo, které je „salonunfähig“ (nehodící se do salónů) je běžným výrazem. Když se to vezme kolem a kolem, tak v duchu žánru by se na konec sneslo i trochu nekrofilie a fernet by mohl proudem téct z hadice. Protože takový je ráz a podoba života, v němž se pohybuje majitel pohřebního ústavu pan Mědílek se svými kumpány Ale abychom se nemýlili: do toho se valí z jeho úst proud – jenž je nejenom monologický, ale je i skutečným monologem - slov a vět, které znějí vznešeností průměru a obrazů biblické češtiny. A jsem u jádra této frašky: bůh je tu součástí obchodu s mrtvolami, stejnou součástí jako je jí mobil. To Mědílkovo zoufalé zvolání vyjadřující beznaděj, opuštěnost po ztrátě milovaného mobilu je totiž komplementární (doplňkové) těm rozsáhlým Mědílkovým náboženským citátům. Boha jsme opustili a zůstala jen slova a nové božstvo – mobil – se tak snadno pozbude, opustí nás. A najednou je ten upachtěný, uvozhřený dýchavičný křeč se smrtí – rače prominout, ale mohu to napsat jen slovníkem Tejklový frašky - v prdeli! Stejně zaplivané a k ničemu, jako je ta putyka, kde se to pohřebnictví provozuje. Bída s nouzí je tohle podnikání – ne amatérské, ale jen a jen trapně diletantské. A tady pro mne Tejklova fraška nabývá smyslu, který je adekvátním obrazem všeho toho mizerně bídného českého „protokapitalismu“. A její černý humor se zařazuje do řady, do níž patří takové texty jako je na příklad Dürrenmattův Frank V. - Opera o jedné bance. A Černí šviháci svým jevištním bytím jen věrohodnost tohoto světa potvrzují.

Jan Císar

TRÍ OŘEŠKY PRO...

režiséra Josefa Tejkla

Jak přišlo k tomu, že jste napsal Amatéry?

Víceméně tomu chtěla náhoda. Já mám náhody rád. V Bechyni jsem absolvoval s kamarády takový velký tah a sparringpartnera nám dělal skutečný tamní funebrák pan Příbyl. Je to figura hodná zaznamenání. Jenomže má jméno Příbyl, což se mi nějak extra nelíbilo, tak jsem je trošku inovoval na Mědílka. Jinak ta figurka je hodně autentická. Historky, kterými plýtl, jsou samozřejmě využity licenčně, pár figur je doplněnejch, aby to do sebe zapadalo, aby to mělo oblouk. Aspoň doufám, že tam je. Nejzajímavější se mi na tom jeví to, že ta hra byla napsaná blbě. Zjistil jsem to během zkoušení. Spousta krásnejch fór vznikla až při samotném zkoušení, takže jsem to na to konto přepsal. Zejména ten kardinální fór s hudebníma nástrojema se nám narodil až při zkoušení. Já jsem velmi krátkozrace trval na „echt“ kapele, ale poněvadž muzikanti jsou velký egoisti a radši hrají za prachy někde na funuse, museli jsme si vystačit sami. Tím pádem vznikla tato úsporná verze, což je na inscenaci to nejlepší.

Co byste mohl říct o formě, kterou jste zvolili?

Já se upřímně řečeno neodvažuji ji nějak přesněji určovat, čehož dokladem je i to, že jsem inscenaci poslal jak na činoherní přehlídku tak na přehlídku divadla v pohybu. Bylo to právě proto, že jsem si nebyl jistý, co to je.

Jaké máte s uvedením svého dost drsného černého humoru i nezvyklé „hospodské“ formy zkušnosti?

Neuvěřitelný a naprosto šokující. Já jsem byl přesvědčen, že to bude velmi kontroverzní, že to nebude mít diváka, natož většinového, a o no to je úplně naopak. Je to všude přijímaný téměř euforicky. *Vladimír Hulec*

SE CTÍ OD ZAČÁTKU DO KONCE

Rozhovor s Davidem Bazikou, který vede seminář KS (kurz scénografie).

Kurz scénografie trvá tři roky. Co všechno by se frekventanti měli za tu dobu naučit?

Měli by umět pracovat jako divadelníci. Na kurzech pracujeme s textem, režii, hledáme vlastně meze a pole scénografie. To znamená - kam ještě scénografie zasahuje a kde už nemá co říct. Do jaké míry je schopná divadlo stvořit sama o sobě. To není žádná pýcha. Jde spíš o to nečekat na režisérovův výklad, ale svobodně tvořit a přinášet řešení. Takže semináristy nutím k tomu, aby se uměli postavit k jakékoli látce se ctí od začátku do konce. Práci s hercem pomíjíme, ale zabýváme se tím, do jaké míry můžeme hercům jako scénografové pomoci nebo ublížit.

Během té dlouhé doby se jistě i proměňuje počet semináristů. Přízpusobuješ tomu výuku?

Určitě. On se ten počet zas tak nemění, spíš se proměňují lidi. Ale mám radost z toho, že v kurzu je takových sedm osm stálých členů. Na Hronově je nás většinou kolem patnácti, na Vysokém počet klesá asi na deset. Navíc využívám toho, že přehlídka ve Vysokém je vždycky dva měsíce po Hronově, který komponuji více informativně. Na Vysokém, kde máme osm hodin denně, se pak pouštíme do konkrétních návrhů nebo maket dekorací, což se tady stihnout nedá.

Na čem konkrétně v semináři pracujete?

Teď pracujeme na Kafkově povídkách, velmi krátkých, úžasných literárních předlohách s velkou obrazovostí a imaginací. Navíc na každý seminář pozvu nějakého hosta, který by měl seminář obohatit o jiný než můj názor, o pohled z jiného úhlu. Letos jsme začali scénáristou Markem Epsteinem, který nám pomáhal z čistě literárního textu vydupat text dramatický. Druhá fáze bude režijně-scénografická a k té přispěje zase scénograf Honza Tobola.

Davide, ty jsi vystudoval DAMU..

Já jsem studoval architekturu na ČVUT, potom scénografi se specializací pro film a televizi na DAMU.

Děláš víc pro film nebo pro divadlo?

Je to tak půl na půl. I když poslední rok byl filmařský. Ale všechno se to může otočit. Momentálně mám v plánu jeden film a dvě divadla. Takže zase klidně může přijít pro změnu rok divadelní. Tím chci říct, že se nebráním ničemu a obojí mě hodně baví.

Jaký je rozdíl mezi prací pro divadlo a film? Liší se od sebe hodně?

Samozřejmě, že se liší, hlavně technicky. Je nutný jiný technologický přístup, ale to základní - myšlení, významy a jejich hledání, je stejné. Je to prostě scénografie. Navíc jsem měl štěstí, že jsem teď mohl pracovat na věcech, které se pohybovaly lehce na hranici. Dělal jsem film s velkou stylizací, takže od divadla neměl zas až tak daleko. Navíc se jednalo o divadelní předlohu.

Přes veškeré svoje pracovní povinnosti si dvakrát do roka uděláš čas na učení. Jak ses k němu vlastně dostal?

Oslovil mě Milan Strotzer. Dlouho jsem jeho nabídku zvažoval, až jsem řekl ano. Začátky byly velmi kruté, ale dneska jsem za to hodně rád. Mimo jiné i proto, že si dvakrát do roka udělám čas a jedu na Hronov a Vysoké, což by mi práce asi nedovolila.

Taky děláš v divadle SANĚ na KOLECH...

Už nedělám. Lépe řečeno, měli jsme teď větší pauzu především kvůli mé značné zaměstnanosti. Nicméně chystáme lehký návrat s lehkou obměnou. Mělo by se jednat o setkání party lidí kvůli jedné konkrétní hře. Asi už nikdy nebudeme pracovat jako klasický soubor, který by pravidelně zkoušel. V současné době jsme dostali grant. Objednali jsme si scénář na jeden námět právě u Marka Epsteina. Ale víc neprozradím.

Simona Bezoušková

JAK NA KACHNY aneb POLICIE

Během včerejšího rána se mezi účastníky JH objevilo několik neověřených informací o kriminalitě na letošním JH: o loupeži ve zlatnictví na náměstí, o krádeži a znásilnění v dřevěčském kempu a o autem poražené a bez pomoci zanechané dívce na jedné z hronovských ulic. Tyto „zaručené informace“ prosádky na organizační štáb JH, kde se jim starostka Hana Nedvěďová rozhodla přijít na kloub a spojila se s majorem Miroslavem Hudečkem, vedoucím obvodního oddělení Police ČR Hronov. Díky tomu uvádíme tyto informace na pravou míru:

Police skutečně přijela před obchod s klenoty na náměstí Hronova a to na výzvu jeho zaměstnanky, které při mytí výlohy objevily ve skle vyříznutý čtvereček, kterým by sice nešel protáhnout ani sebemenší lup, nicméně rozhodně šlo o podezřelý nález a přivolání policie bylo zcela namístě.

Informace o krádeži a znásilnění v autokempu je v našem výčtu zpráv také víceméně skutečně vypečenou kachnou. Pravdou je, že se v pondělí nad ránem v 5:30 neznámý mladík pokoušel s úmyslem krádeže vniknout do stanu patřícímu turistce z Holandska. Ta však nezvaného zahnala svým pronikavým jekotem a tím zachránila minimálně svůj majetek.

Pravdivá je také informace o na ulici nalezené dívce, ta si však, dle lékaře, přivodila poranění žeber pádem na obrubník. O autonehodu stoprocentně nešlo.

Nakonec mjr. Hudeček informoval o padělané dvoutisícové bankovce, která byla zachycena v Hronově.

OPONA aneb TO JE KRÁSA

Při včerejším druhém představení Společnosti Dr. Krásky Praha utrpěla úhonu opona Jiráskova divadla. Soubor ji potřísnil červeným balakrylem, který zaschl a nedá se jednoduše smýt. Vzhledem k tomu, že opona je dost drahá věc (jedná se o desítky až stovky tisíc korun), řeší incident organizační štáb festivalu. Výsledky jednání v době uzávěrky ještě nebyly známy, dozvíte se je v příštím čísle. Poučení? Balakryl a sirky dětem do ruky nepatří.

-ds-

DRAVCI A VOICEBAND V PARKU

Hezky živo bylo včera v parku A. Jiráka. Na odpolední výstavě dravých ptáků jste mohli na vlastní oči vidět například puštíka, sovu pálenou, káně nebo režiséra Felzmana, který o vystavené ptactvo jevil čilý zájem.

Pozornost diváků se ale zanedlouho přesunula k vystoupení voicebandové skupiny ÚstaF. Dvacítka černě oděných mladíků a slečen pod vedením Zdeňka Šturmy je letos v Hronově raritou - jde o nejpočetnější zastoupený soubor v seminářích KnMD. Nejvíce jich pochopitelně zaměřilo do semináře J - jevištní řeči.

Rozhovor se Zdeňkem Šturmou přineseme v zítřejším vydání Zpravodaje. -ds-

AMATÉRSKÁ SCÉNA

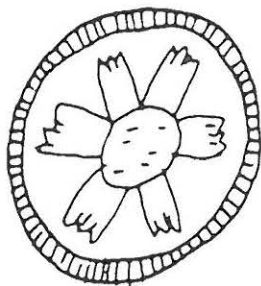
je dvouměsíčník pro otázky amatérského divadla a uměleckého přednesu.

Vychází v rozsahu průměrně 68 stran formátu A4 včetně repertoárové přílohy a přílohy d'ARTAMAn, informačního bulletinu pro amatérské divadlo v rozsahu průměrně 20 stran formátu A5.

Cena: - předplatné v r. 2003: 180,- Kč za 6 čísel, jednotlivá čísla á 35,- Kč připravované předplatné pro r. 2004: 240,- Kč za 6 čísel, jednotlivá čísla á 48,- Kč

Objednat lze na adrese redakce: IPOS-ARTAMA, Amatérská scéna, P.O. BOX 12, Blanická 4, 120 21 Praha 2 nebo u stánku s publikacemi před Jiráskovým divadlem - lze si tu bez dalšího korespondování zajistit předplatné.

Jednotlivá čísla lze zakoupit pouze:
- v knihkupectví PROSPERO, Celetná ul. 17, Praha 1 (Divadelní ústav)
- v prodejních stáncích na divadelních přehlídkách
- v IPOS-ARTAMA

AMATÉRSKÁ SCÉNA JUBILUJE

Amatérská scéna (dříve Ochotnické divadlo) oslaví 50 let své existence. Ano, již 50. ročník je uváděn v tiráži časopisu věnovanému amatérskému divadlu a uměleckému přednesu. Při této příležitosti redakce zve všechny své stávající i budoucí čtenáře na pěknou hodinku.

**SETKÁNÍ
ČTENÁŘŮ A REDAKCE
proběhne ve středu 6. 8.
od 17:45 v malém sále
Jiráskova divadla.**

Přijďte se popovídat o tom, co Vám časopis poskytuje a co v něm postrádáte, co by mohl nabídnout navíc, aby byl naplněn co největší měrou záměr redakce sloužit amatérskému divadelnímu hnutí. Staňte se tak spolutvárci periodika, které je tu pro Vás, které je v současnosti jediným celistvějším zdrojem informací o oblasti amatérského divadla a uměleckého přednesu v ČR. Věnujte hodinku tomu, aby byl časopis více Váš.

JE TO MATERIÁL NA DIPLOMOVU PRÁCI, část 2

Pokračování výletu do historie i současnosti časopisu Amatérská scéna. S fundovaným průvodcem Milanem Strotzerem mluvila Pavlína Morávková.

Milane, kdy začala Tvoje spolupráce s AS? Chtěl jsi tehdy na časopise něco změnit?

Nejdříve moje spolupráce spočívala v psaní pro časopis. Začalo to s potem na čele v roce 1980 a postupně houstlo. Záhy jsem se přestál potit. Zda jsem chtěl něco změnit? Nejsem žádný revolucionář, ale něco přeci ano. V období tří předchozích redakcí se mi nelíbilo to, že nerozlišují, co je v amatérském dění a pro něj podstatné a co okrajové. Proto jsem i kývnul na nabídku dělat redaktora. Myslím, že se mi podařilo proporce narovnat, i když vím o rezervách.

Pokud jde o autory, jde o permanentní hledání. Něco se povedlo, např. seriál Aleny Urbanové, zobecňující statě prof. Jana Císáře, příloha s texty nových kvalitních divadelních textů, vzešlých z amatérských souborů, včetně dramaturgických pendantů k nim, servis věnovaný autor-skému zákonu, dramaturgickým novinkám... Na příští rok připravuji seriál o tom, co by šlo vytěžit z V.K. Klicpe-ry, na němž jsem se domluvil s Přemyslem Rutem. Nápadů by bylo víc, ale chybí více času na realizaci.

Jak to bylo s d'ARTAMAnem? Kdy začal vycházet?

d'ARTAMAn začal vycházet v r. 1991, tj. v roce zřízení IPOS a v něm Artamy jako útvaru pro neprofesionální umění a estetickou výchovu. Měli jsme potřebu informovat amatérské divadelníky o tom, co bude, neboť AS v té době tento servis neposkytovala.

Skutečně vychází časopis 50 let bez přerušení?

Ted' narazilo kladívko na hřebíček! Připravili jsme na Hronově setkání redakce AS s jejími čtenáři. V rámci přípravy na ně jsem zalistoval staršími ročníky a v jednu chvíli zkoprněl. Avizujeme setkání u příležitosti 50. výročí trvání Ochotnického divadla a 40. výročí AS. Tak to máme i v tiráži časopisu, ale jen ten druhý údaj letos platí. Pátral jsem, kde se to vzalo a zjistil, že k omylu ve vročení došlo od sedmdesátých let celkem čtyřikrát. Pravdou je, že máme letos 40. ročník AS a 49. ročník Ochotnického divadla, a to bez přerušení.

Kdo AS financuje? Jak je na tom redakce s penězi, mám na mysli co si může dovolit a co ne? Jaké má personální zázemí?

AS financuje IPOS ze svého rozpočtu, tj. především ze státních peněz. Dovolit si může zatím takovou podobu časopisu, jaký se dnes dostává čtenářům do rukou. Je to za cenu nezměrného vypětí, zejména dvou redaktorů, kteří ve vedlejším pracovním poměru zvládají realizovat v krátkém čase jednotlivá čísla. Kdyby nepracovali v oblasti, která je zdrojem bezprostředních informací o amatérském divadle, nebylo by to možné realizovat. To souvisí i s osobními kontakty s autory a s jejich ochotou psát a fotografovat za finančních podmínek, které byly běžné v 70. letech minulého století.

Personální zázemí se již několik měsíců řeší. Za stávajících podmínek totiž již dál nelze. Dosud s výjimkou několika dílčích úkonů, ležela - leží tíha veškeré práce na jednom redaktorovi a na jednom technickém redaktorovi, dále na korektorovi a u posledních čísel na výpomoci při základním redigování. Od podzimu 2002 máme k dispozici druhý počítač a od letošního února i software, umožňující digitální zpracování obrazového materiálu. K tomu i slušný fotoaparát. Pravdou je, že jsme časopis po léta připravovali málem doslova na kole-ně. Asi jsme byli jednou z posledních redakcí u nás, která neměla ani vlastní počítač. Prvním jsme byli vybaveni až počátkem r. 2000.

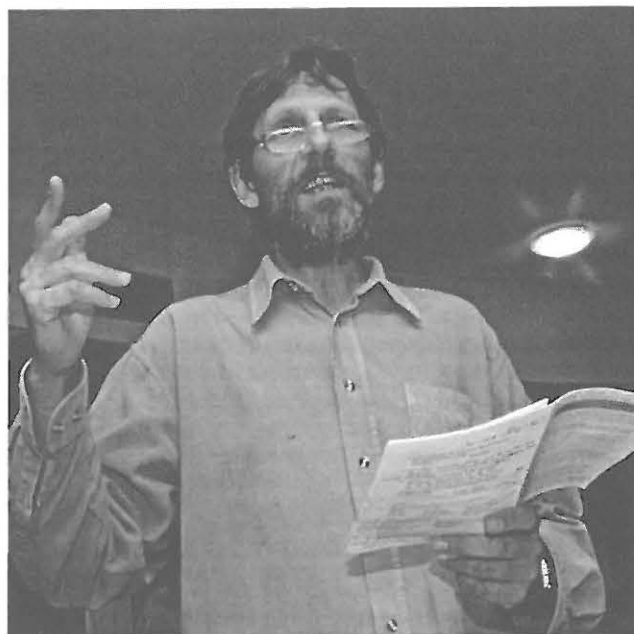
Má redakce dostatečnou odezvu od čtenářů? Komunikují s redakcí o tom, co by v časopise chtěli?

Nejsme bez odezvy. Těší mě, že je většinou pozitivní. Ale nechybí upozornění na nedostatky a požadavky na zařazení konkrétních témat. Dovedu si však představit daleko bohatší kontakt. Na hronovském setkání AS se čtenáři je aktuální příležitost k prohloubení komunikace.

A na závěr jedna vtipná otázka od Milana Schejbala. Kdy jsi poprvé napsal pro AS? Existovala už?

Existovala. Úplně poprvé to bylo v roce 1980. Oslovil mne Pavel Bošek, abych napsal tak půldruhé stránky o obnovené přehlídkové tradici v Lysé n. L., o Divadelním červnu. Vypotil jsem román, zevrubně a kriticky pohlédli na přehlídková představení. Dalo mi to dost práce, psal jsem něco takového poprvé a zadavatel byl pro mne autoritou, před kterou jsem se nechtěl shodit. Bošek z toho udělal zprávičku do rubriky "Zápisník" a napsal mi dopis a v něm: "Hezky jste to sepsal, líbí se mi to, mám z Vás radost, ale když si objedná stránku a půl, tak myslím opravdu stránku a půl. Tak příště!" Žádné příště s Pavlem Boškem už nebylo, opustil nás v listopadu téhož roku navždy.

Pavlína Morávková

POZOR – DALŠÍ Z JEDINEČNÝCH PŘÍLEŽITOSTÍ! OTEVÍRÁ SE 3. KURZ PRAKTICKÉ REŽIE

Po úspěšném ukončení dvou předchozích běhů Kurzu praktické režie (dále KPR) (1993-1998 a 1999-2002) připravuje ARTAMA ve spolupráci s organizátory divadelních přehlídek ve Vysokém n. J. a Hronově zahájení kurzu třetího. KPR se osvědčil jako jedinečná a smysluplná vzdělávací instituce, umožňující systematickou výuku a získání ucelené základní teoretické a zejména praktické vybavenosti pro práci režiséra divadelního souboru.

KPR bude zahájen soustředěním ve Vysokém nad Jizerou ve dnech 10. - 19. října 2003. Toto soustředění se bude konat v rámci Krakonošova divadelního podzimu, další soustředění se uskuteční v rámci Jiráskova Hronova v srpnu r. 2004. Rámcově se počítá s 9 osmi až devíti denními soustředěními, střídavě konanými ve Vysokém n. J. a v Hronově po dobu 4 let.

Jednotlivá soustředění KPR budou na sebe navazovat, avšak vždy budou tematicky uzavřenými celky tak, aby si účastníci soustředěně mohli osvojit základní poznatky a dovednosti vcelku a aby byl do jisté fáze umožněn vstup nových posluchačů do dalších soustředění KPR. Jednotlivé tematické celky budou vyučovány různými lektory s tím, že jeden z lektorů bude provázet kurz od prvního soustředění až k poslednímu. Tímto průvodcem – vedoucím lektorem KPR bude divadelní režisér a umělecký šéf pražského Divadla ABC Mgr. Milan Schejbal.

ZÁKLADNÍ TEMATICKÉ OKRUHY budou tyto: praktická dramaturgie, základy divadelní režie, základy scénografie, divadelní druhy, žánry a styly, práce režiséra s hercem, příprava a realizace inscenace, metody dramatické výchovy.

První soustředění KPR ve Vysokém n. J. bude věnováno především otázkám praktické dramaturgie. Posluchači se v něm budou zabývat základy dramaturgie, zejména rozborem textové předlohy, který je nutnou podmínkou k další práci režiséra na inscenaci. Lektorkou dramaturgie bude Mgr. Pavlína Morávková. Posluchači si zároveň osvojí základy herecké práce (lektor Mgr. Milan Schejbal) a prostřednictvím dramatické hry, cvičení a improvizací poznají blíže i metody dramatické výchovy (lektorka Mgr. Marie Poesová). Součástí programu KPR bude účast posluchačů na představeních přehlídky a samostatná diskuse posluchačů KPR k přehlídkovým představením.

PODMÍNKY ÚČASTI

Pořadatelé KPR ponese rozhodující díl nákladů spojených s nájmy učebních prostor a s náklady na odměny a pobyt lektorů kurzu a podle možností poskytnou posluchačům možnost pobytu na soustředěních v co nejnižších cenových relacích.

Dílem se budou na nákladech, zejména na vlastní pobyt, podílet posluchači z vlastních prostředků formou účastnického poplatku za jednotlivá soustředění. Tento poplatek bude na prvním soustředění obnášet přibližně 2.500 Kč s tím, že v jeho rámci jsou mj. zakalkulovány náklady na ubytování (turistická ubytovna Nístějka), obědy a večere a vstupenky na představení. Účastnický poplatek posluchači hradí při prezenci ve Vysokém n. J. Náklady na dopravu si bude každý hradit ze svých prostředků.

Podmínkou účasti je přítomnost posluchače po celou dobu trvání soustředění kurzu tak, aby nebyla narušována práce kolektivu. Pozdější nástupy jsou nekompromisně vyloučeny.

Zájemci o účast v KPR se mohou přihlásit prostřednictvím přihlášky, která byla otištěna v AS č. 3 a č. 4 – obě budou k dostání ve stánku s divadelními publikacemi a časopisy před Jiráskovým divadlem. Přihlášky zasílejte na adresu ARTAMA, viz adresa na přihlášce. Počet účastníků kurzu je limitován.

Přihlášky je nutné odeslat nejpozději 15. 9. 2003!

Přihlášení zájemci obdrží nejdéle 14 dnů před prvním soustředěním bližší propozice.

Případné dotazy lze směřovat na organizačního vedoucího KPR Jana Strejcovského na pražskou Artamu na tel.: 221 507 957 nebo nyní přímo zde, na JH.

LIDÉ, ČTĚTE

V horkých letních dnech na festivalu slouží naše bohubilá tiskovina například jako vějíř (viz. strana 10, rubrika Zaslouchnuto). Jsou mezi námi ale lidé, kteří Zpravodaj opravdu čtou, ba co víc, kterým se snad i nedejbože líbí! Důkazem budiž tato fotografie Mgr. Romana Černíka, kterou jsme pořídili v netsřezeném okamžiku, kdy evidentně zažíval pocit opravdového štěstí. Lidé, máme vás rádi - čtete!

LETMÉ KOPROVÁNÍ (ANEK PŘEŽILA JSEM KPR)

Řadím se k těm několika šťastlivcům, kterým se podařilo – snad bez úhony – projít Kurzem praktické režie (zvoucí „Kopr“). Píši „bez úhony“, ale to neznamená, že na mně Kopr nezanechal následky. Ba právě naopak – trůfám si tvrdit, že se cítím být Koprem zcela postižena (tedy dalo by se též říci – že jsem „plně koproidní“). Ono být někým (no... já se nebojím, já to klidně řeknu – být Fixovou, Schejbalem, Císařem, Poesovou, Štěpánkem, Dědkem, Bergmanem, Zajícem, Duškem, Morávkovou, Strejcovským a Strotzrem!) několik let záměrně koprován (tj. ovlivňován), to položí na lopatky nejednoho odvážlivce. Na tomto místě musím dementovat některé zprávy z tisku, které uváděly, že v průběhu kurzu docházelo ze strany lektorů k fyzickému napadání frekventantů kurzu. Přátelé, nedocházelo. Těch několik ran holí, které vůči nám naši lektori uplatnili, nestálo ani za řeč. Mnohdy jsme dokonce zoufale – ba přímo úpěnlivě – volali po nějaké té ráně, vědomi si toho, že fyzické utrpení je nic proti tomu, co musíme na našich setkáních prožívat duševně. Také se objevily spekulace ohledně záhadných zmizení některých spoluúčastníků kurzu. Jakápak záhada? Přirozený výběr druhů. Slabší národy zkrátka tlaku nás – silnější kopru – neodolaly. Jinak jsme ale na našich setkáních prožívali poměrně klidná období naplněná pocity beznaděje, že ať se děje co se děje, z nás schopní režiséři stejně nikdy nebudou. Nakonec jsme se rozhodli, že zůstaneme v Kopru po zbytek našeho pozemského bytí. A když jsme konečně plni radosti došli tohoto poznání, byli jsme milými pány S+S (Strotzer + Strejcovský) bez pardonu z Kopru vykopáni (oni to tedy oficiálně nazývají, že jsme úspěšně absolvovali kurz). A tato křivda v nás zůstala doposud. A tak přestože „Kurz praktické režie 1999 – 2002“ skončil, my, kopráci, jsme se sešli zas – tentokrát sice pod písmenem „N“ (Nonverbální komunikace), ale zase dychtívi získání nových poznatků, které do nás rády vtlačou Daniela Fischeřová a Maruška Poesová.

A tak přátelé, pokud Vám právě teď brouzdají hlavou zhoubné myšlenky: „Co takhle přihlásit se do toho KPR?“, váhejte – ale jen malíčký okamžik, a pak se do toho Kopru s odvahou a patřičnou vervou vrhněte. A zdá-li se Vám, že se snažím Vás tímto článkem od Kurzu praktické režie spíše odradit, pak máte pocit správný. Já totiž nesnesu pomýšlení, že na podzim bude ve Vysokém n. J. rozjet nový Kopr a já už v něm nebudu.

S pozdravy Kopru ZDAR!

Agáta Koprová
(pardon, vlastně Hrůzová)

Od 9:00 do 13:00 hod.
Semináře a dílny

14:00 hod. Malý sál Jiráskova Hronova
Problémový klub

14:00, 16:30 hod. Sál Josefa Čapka
Taneční divadlo Panboro Budapešť,
Maďarsko
VADAK

16:30, 21:00 hod. Jiráskovo divadlo
DS mladých Aglia, Litva
MEDVĚD

19:30, 21:00 hod. Sál Josefa Čapka
DdDd ZUŠ Děčín
MAUSA MUSAKA

16:45 hod. park A. Jiráska
Položení květin k pomníku Aloise Jiráska

17:00 hod. park A. Jiráska
Koncert Hronovské dechové hudby

17:45 hod. Malý sál Jiráskova divadla
Setkání čtenářů a redakce Amatérské scény

20:00 hod. park A. Jiráska
Koncert skupiny ORKA

ZÍTRA SI PŘEČTETE:

- rozhovor s Milanem Schejbalem, mimo jiné o posledním běhu semináře S
- reportáž z rozborových seminářů na JH
- rozhovor se Zdeňkem Šturmou, vedoucím voicebandového souboru ÚstavF
- bodové hodnocení zatím odehraných představení alias „PUNTÍKY“

Zpravodaj 73. Jiráskova Hronova
Vydává organizační štáb
Šéfredaktor: Pavlína Morávková
Redakce: Jana Soprová, Simona Bezoušková, Vladimír Hulec, David Slížek
Výtvarník: Rostislav Pospíšil
Fotograf: Ivo Mičkal
Oficiální stránky festivalu:
<http://jiraskuv.hronov.cz>
Tisk Grafické závody Hronov s.r.o.
Cena 5 Kč

HRÁL JSEM NĚMÉHO LOTYŠE

“Na náměstí jsou zmije a nikdo nesmí z domu, než se napije protijedu,” prohlásil v půl sedmé ráno ve dveřích redakce brněnský výtvarník Rostislav Pospíšil. Kýženou protilátku měl samozřejmě s sebou – šlo o láhev slivovice. Rostislav Pospíšil se už třetím rokem stará o grafickou tvář festivalu, letos chtěl například Hronov zaplavit rozkročenými panáky. Z festivalu zamířil do Prahy pro vízum – zanedlouho totiž letí na svou výstavu na Aljašku.

Budu tam vystavovat nějakou grafiku, kresby, možná nějakou malou plastiku. Mělo by to být teď na podzim. Je to na 95 procent všechno vyjednáno. Vzniklo to na základě mého působení v Atlantě při olympijských hrách. Tam si někdo pamatoval, že jsem vyzdobil zahradu olympijského domu sochama a obrázkama.

Už víte, co si vezmete s sebou? Máte sbaleno?

Tak podle literatury, kterou mám doma o tom Klondiku, vím, že musím vzít nějaký pytel bobů, slaninu, psy. Ne, to je ta romantická představa, Aljaška ale bude určitě úplně normální země.

Grafika Hronovského festivalu vychází z veselých postaviček, kde jste bral inspiraci?

Od té doby, co to dělám já, je grafika postavená na těch postavičkách pořád. Vždycky jsou nějak stylizované. Letos jsou široké, hranaté, rozkročené. Prostě, když vezmete dva protiklady stabil a mobil, tak letos je varianta stabil. Mobil byl první rok. Měl jsem představu, že ty postavičky okupují celý Hronov, což se mi kupodivu s pomocí pana Zusky a ostatních nadšenců v Hronově takřka podařilo.

Skoro celý Hronov? Panáci jsou vidět hlavně na trávníku před Jiráskovým divadlem. Kolik jich mělo původně být?

Já jsem jich chtěl samozřejmě neúměrné množství, chtěl jsem jich stovky. Ale to je blbost, to nejde, takže když jich tam je jen několik, tak jsem spokojenej.

Jak se podle vás slučuje veselá grafika s váženým divadelním festivalem?

Pochopil jsem, že jsem byl osloven proto, aby se festival pohnul trošičku jinam, protože festival teď víc ovládají mladí. Je to poznat i podle představení - nehraje se moc „kamenného“ divadla. Výzor festivalu by se měl více blížit těm různým Avignonům a dalším letním festivalům. V Evropě se většinou vážné festivaly dělají v zimě a v létě jsou ty veselé, studentské, odvázané festivaly, což Hronov určitě je. A ta grafika tomu, doufám, trochu pomáhá.

Vy se hronovského festivalu účastníte poslední tři roky jako grafik. Hrál jste taky někdy amatérské divadlo?

Já jsem dokonce jeden ze zakládajících členů nyní již zaniklého slavného divadla lks z Brna, které vyhrávalo spoustu možných a nemožných věcí. A dokonce jsme tady jednou v sedmdesátých letech hráli divadlo – Rudou jízdu od Bábela. Hrál v tom Arnošt Goldflam, bylo to opravdu úžasné. Já jsem nehrál, dělal jsem výpravu. Ale byly kusy, kde jsem i hrál. Jedna z mých největších rolí byla cestující v metru ve Fahrenheitovi a potom v jedné hře jsem hrál němého Lotyše.

„Půlku semináře jsme proseděli v bazénu a nic,” popisuje práci v semináři J (jako jevištní řeč) lektorka Veronika Pospíšilová.

„Trhej, trhej, Bergmane, trhej,” mumlal režisér Aleš Bergman plnými ústy (sic!) v restauraci C, když zápasil s královským biftekem (medium). Muž s bezedným žaludkem snědl také francouzské brambory, zmrzlinový pohár, pivo a frappé.

„Teď už budou až do konce jenom krizové dny,” rozhodl herečka Denisa Nová budoucí průběh JH.

„Je to výkonný vějíř, ale šustí, lepší jsou programy. Není nad tvrdý program,” přiznala se redakci Veronika Pospíšilová, jak zachází s výtisky Zpravodaje, které s takovým úsilím dáváme dohromady!

